

woners van Duivenvoorde-zelf een weinig roemvol bestaan gehad. Maar dat neemt niet weg, dat ook zij de publieke zaak dienden en hun geslacht alle „wisselingen des lots” van zijn vaderland getrouw heeft gevolgd. En als wij het in zijn geheel overzien, dan geeft het bovendien een treffend voorbeeld van de positie van den ouden adel in het hoe langer hoe meer burgerlijk wordende Holland.

Tot den Jan van Duivenvoorde, die met Lijsbeth van Renesse gehuwd was, was in de positie van den adel nog niet zooveel verandering gekomen, tenzij deze, dat de kleinere landadel, en de jongere zoons uit de grootere geslachten voor zoover zij niet in hof- of krijgsdienst gingen, hun heil hadden gezocht binnen de steden, waar zij een patriciaat vormden onder begunstiging van de bourgondische en costenrijksche landsvorsten, die wel de steun en hulp der steden zochten, maar die van de democratische stroomingen dáár niet al te best gediend waren.

Niet slechts dat zij daar de stedelijke ambten verwierven en ook de rijke patriciersdochters, doch bovendien, wat wel het meest van beteekenis was: in de economische revolutie die het begin der 16de eeuw kenmerkt, maakten zij zich, nog meer dan vroeger reeds, de stedelijke kapitaalbelegging eigen, het oude landbezit omzettend in dat van op rente uitgezet geld.

Tot dien kleineren adel behoorden de Duivenvoorde's ook, zij het dan tot den rijkste, en het hoofd van het geslacht kon zich daardoor nog van de verlokkingen der steden vrij houden, maar, zooals wij reeds zooeven opmerkten, de anderen verwantschappen zich telkens met het stedelijk patriciaat, moge het ook al zóó edel, zóó vermogend zijn als het geslacht der Oems.

Doch aan den anderen kant: hadden de Duivenvoordes ock aan de eenvoudige hoven der Hollandsche graven een rol gespeeld, bij de Bourgondiers en Oostenrijkers hadden zij die niet kunnen volhouden, misschien ook niet

willen volhouden, omdat zij zich als Hollanders daar niet zoo tehuis gevoelden. De regeering van Karel V echter was er op uit dergelijke gevoelens te ontzien, en wij vinden Jans oudste zoon Arent — in 1545 met de bezittingen zijns vaders beleend, en gehuwd met Johanna van Lokhorst — als „hoveling” in 's keizers omgeving. Maar zijn dood, al in 1558, stuitte de mogelijkheid eener hoogere positie. De erfenis ging over op zijn broeder Adriaan, priester, kanunnik en deken van de O. L. Vrouwekerk te Dordrecht.

De kanunnik, van wiens bastaardkinderen er een, Arent, als krijgsoverste onder Maurits zich zéér verdienstelijk maakte, tot hij in 1602 bij het beleg van Ostende stierf, zou zich op het laatst van zijn leven bij de hervormden hebben aangesloten. Zekere berichten daaromtrent ontbreken, maar onwaarschijnlijk is het niet, als wij zien dat zijn naaste bloedverwanten dat ook deden. Onder de onderteekenaars van het verbond der edelen waren verschillende Duivenvoordes en onder hen ook een van des kanunniks oomzeggers, Arent, de oudste zoon van zijn broeder Jan en Hadewij van Renesse. Deze Arent, die in 1578 zijn oom in het bezit van Duivenvoorde zou opvolgen, ging nog verder dan dit eerste, in zijn gevolgen zoo belangrijk, maar in opzet niet verstrekkend verzet. Hij sloot zich nauw bij Brederode aan en vergezelde dien op zijn tocht door Holland. Zijn optreden — waarbij zijn neef Jacob Oem van Wijngaerden zijn wapenbroeder was — had dan ook reeds in 1568 een banvonnis van Alva's Raad ten gevolge. In het typisch-kleurige Fransch van dien tijd staat daarin: „... Ce dit de Duvenvoirde chargé d'avoir favorisé la ditte Nouvelle Religion et comme ennemy de l'Anchienne, avoir esté et séjourné longtemps contre le gré de l'Evesque de Hairlem avecq un Gentilhomme surnommé (Herpert van) Raephorst et leurs Serviteurs, à l'Abbaie d'Egmont, disant y estre envoyez et venus par charge du Seigneur de Brederode